

[apečkoviny]

číslo 3/2012

Informačné noviny 46. ročníka súťaže umeleckej tvorivosti vysokoškolákov

AKADEMICKÝ PREŠOV

SÚŤAŽ UMELECKEJ TVORIVOSTI VYSOKOŠKOLÁKOV

23. - 27.

APRÍL 2012

46. ROČNÍK

VYSOKOŠKOLÁCI V MESTE

OZ AKADEMICKÝ PREŠOV WWW.FF.UNIPO.SK/AP
MINISTERSTVO KULTÚRY SR MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SR
REKTORÁT PU INŠTITÚT ESTETIKY, VIED O UMENÍ A KULTUROLÓGIE
FILOZOFICKÁ FAKULTA PU

VÍŤAZI

AKADEMICKÉHO PREŠOVA 2012

Umelecký prednes

Porota: Doc. PhDr. Juraj Rusnák, CSc., PhDr. Miron Pukan Ph.D., Mgr. Adela Mitrová Ph.D.

Laureáti v kategórii poézia:

- 1. miesto: Samuel Chovanec
- 1. Michaela Kačúrová
- 3. miesto: Barbora Pavelová

Laureáti v kategórii próza:

- 3. miesto: Nikola Varcholíková

Vlastná literárna tvorba

Porota: doc. PhDr. Marta Součková, CSc., Mgr. Radoslav Pasia, PhDr. Ján Gavura, Ph.D., Mgr. art. Ing. Richard Kitta artd.

Laureáti v kategórii poézia:

- 1. miesto: Veronika Jančíková, slovenský jazyk, FF PU v Prešove
- 2. miesto: Ľuboš Lehocký, slovenský jazyk - estetiky, FF UKF v Nitre
- 3. miesto: Lenka Dzobová, masmediálne štúdiá, FF PU v Prešove

Laureáti v kategórii próza:

- 2. miesto: Lukáš Pazera, masmediálne štúdiá, FF PU v

Prešove

3. miesto: Tomáš Zavatčan, masmediálne štúdiá, FF PU v Prešove

3. miesto: Peter Šišovský, farmácia, UK Bratislava

Laureáti v kategórii dráma:

čestné uznanie: Lukáš Pazera a Martin Kováčik

Študentské divadlo:

Porota: PhDr. Miron Pukan, Ph.D., Doc. PhDr. Peter Káša, CSc., Prof. PhDr. Karol Horák, CSc., Mgr. Eva Kušnírová, Ph.D., PhDr. Peter Kováč

Hlavná cena ŠD FF PU za invenčný štvorprojekt Kontinuálny remake, Technika hereckého prejavu, Fragments II, Ostrov
Cena Ja a My za scénografické a kostýmové riešenie v inscenácii Alica v krajine zázrakov
Cena Zuzane Kráľovej a Denise Höllerovej za choreografiu v tanečno-pohybovej kreácii Passio pasus et dolor
Cena Adele Mitrovej a súboru P.A.D.A.K za scénické stvárnenie japonskej predlohy Joe Hloucha Urašima Taro
Cena Zuzane Dovičákovej a Divadlu NEON za divadelný scenár v inscenácii C' est la vie
Cena Diane Laciakovej a Pavlovi Natherovi za scénický koncept v inscenácii M. Winkler: Mono
Cena Diane Dunčkovej a Štefanovi Štecovi za 1. miesto v súťaži improvizácie

REFLEXIE AP: STREDA 24. APRÍLA

**UNIVERZITA DIVADLA/LITERATÚRY: BESEDA
S PHDR. ELENOU KNOPOVOU PHD., PHDR. ANTONOM
KRETOM, CSC. A PHDR. ANDREJOM MAŤAŠÍKOM, CSC.**

Alena Špesová

PREDNÁŠKOVÝ MARATÓN POKRAČUJE

Aj v stredu 25. apríla 2012 pokračoval v rámci festivalu AP „maratón“ odborných prednášok s uznávanými odborníkmi z oblasti divadelnej vedy. V tento deň pozvanie prijali Doc. PhDr. Andrej Maťašík, CSC., PhDr. Elena Knopová, PhD. a PhDr. Anton Kret, CSC., ktorých prítomnosť zaručila vysokú odbornú úroveň pripravených prednášok.

JEDEN SVET NESTAČÍ ALEBO NOVÁ DRÁMA V SLOVENSKOM UMENÍ

Pod záštitou tohto výroku sa niesla prednáška PhDr. E. Knopovej, PhD., ktorá pomocou videoprojekcie predstavila poslucháčom súčasnú slovenskú drámu a jej hlavné tendencie, na základe ktorých sa dá slovenská dráma analyzovať s ohľadom na dva hlavné historické medzníky / r. 1989 a r. 1993/ podieľajúce sa na jej kreovaní.

Prednášajúca sa pri svojom výklade držala pomyselnej osnovy, ktorou bola konfrontácia nového pohľadu na základné inscenačné zložky /poetika, divadelný jazyk, čas, priestor, postavy a ich vnútro/ s ich starým chápaním. Na pozadí tejto analýzy podávala E. Knopová ucelenú charakteristiku súčasnej slovenskej drámy v jej synkretickej podobe. Pomocou videoprojekcie, na ktorých bolo niekoľko desiatok inscenácii bolo poukázané na premenu slovenskej drámy do jej súčasnej podoby.

PÔVODNÉ SLOVENSKÉ NÁRODNÉ DI- VADLO

Prednáškový cyklus otvoril doc. A. Maťašík, ktorý svoju odbornú prednášku venoval vývoju slovenského

divadla od jeho počiatkov. Chronologickým súhrnom podával poslucháčom ucelený pohľad na vývoj slovenského divadla, v ktorom sa snažil vysvetliť problematické chápanie prvotných a najmä pôvodných slovenských divadelných inštitúcií, keďže Slovensko od svojho vzniku neustále patrilo do spoločenstva niekoľkých národov /Rakúsko-Uhorská monarchia a do nej zaradené Slovensko; spoločný štát s Čechmi/. Popri historickom exkurze dejinami slovenského divadla doc. Maťašík používal krátke „odbočky“ od témy, ktoré však pozornému poslucháčovi neboli cudzie, pretože ihneď pochopil, že týmto „vybočením“ vlastne podáva ucelený pohľad nielen na všeobecne známe historické fakty, ale aj na tie menej známe a nehistorické, ktoré spoločne tvoria ucelený pohľad na vývoj slovenského divadla.

CIT PRED ROZUMOM

Diametrálne odlišný charakter mala prednáška PhDr. Antona Kreta, CSC., ktorý pri prednášaní svojej témy „Herec a herectvo“ použil iný spôsob výkladu, na aký sme boli doteraz navyknutí.

Odbornú terminológiu a množstvo informácií PhDr. A. Kret, CSC. vymenil za prednášanie na základe vlastných dlhoročných skúseností v práci s hercami. Vďaka tomuto prístupu účastníci prednášky mali dojem, že nejde o odborný výklad, ale skôr o počúvanie príhod z divadelnej oblasti, ktoré malo priaznivý vplyv na ich pozornosť. Podstata tejto prednášky sa dá zhrnúť do jednej vety: „Pozorujme herca v divadelnom predstavení prostredníctvom srdca, nie rozumu.“

Zámerom prednášky PhDr. A. Kreta, CSC. bolo poukázať na to, že neexistuje svet a umenie, ale umenie vo svete.

UMELECKÝ PREDNES

Kríza existencie a opodstatnenosti zasiahla už dávnejšie aj umelecké „preteky“ v prednese poézie a prózy. Nemá význam horekovať, viniť dobu, masmédiá a postmodernu, ktorá bezpečne vždy za všetko môže. Ako zaznelo v utorkovej prednáške profesora Marčoka (druhý seminár Univerzity divadla a literatúry), postmoderna sa vzpiera akýmkoľvek definíciám. Ak sme minulý rok nariekali, že máme v súťažnej kategórii umeleckého prednesu štyroch súťažiacich (v oboch kategóriách!) a že dnes sa už nerecituje a vôbec v rámci úbytkovej krivky smerujeme k zániku tejto kategórie - dnes je päť všetko inak.

Jednoročnica vykazuje vyše dvestopercentný nárast. Prihlásilo sa 13 súťažiacich. Dvaja síce nedorazili a dvaja boli nútení zo súťaže odstúpiť (deň pred súťažou zvíťazili na krajskom kole Hviezdoslavovho Kubína, ktorý nekompromisne stanovil podmienku „ak sa zúčastnia súťaže AP, nemôžu sa zúčastniť celoštátneho kola HK“), ale aj tak súťažilo 9 recitátorov. Zástupcovia bratislavského kraja – Denisa Polúchová a Pavol Náther vystúpili ako hostia.

Ďalšou nevšednosťou tohtoročného umeleckého prednesu bola účasť dvoch maturantov (Anna Rakovská a Samuel Chovanec). So súhlasom ich vysokoškolských konkurentov a poroty si zmerali sily so staršou generáciou. A – obaja vyhrali... Prostredníctvom koho a čoho vypovedali? Spýtali sme sa recitátorov na výber textu.

Próza

Nikola Varcholíková, text Dušana Duška – Zázrak pána Včeličku:

„Tento text je pre mňa úplne super a má krásny záver. Ukryva v sebe odkaz, že aj keď človek robí všetko preto, aby niečo dosiahol a nedarí sa mu to, je potrebné veriť v zázraky a napokon sa ten zázrak stane.“

Peter Gustáv Hrbatý, text Edmunda de Amicis – Srdce:

„Je to list otca svojmu synovi, v ktorom ho karhá za jeho správanie k matke. Rozhodol som sa preň pre to, lebo aj napriek tomu, že text vznikol v 19. storočí je stále aktuálny. Je to práve typ nadčasovej literatúry, ktorá vie človeka vždy zaujať, mňa priam chytil za srdce. Uvedomil som si jeho pravdivosť, a preto som sa rozhodol, že ho budem prednášať.“

Anna Rakovská, Guy de Maupassant – Vyznamenanie:

„Som rada, že som sa mohla zúčastniť tejto vysokoškolskej súťaže, je to výzva, zmerať si sily a porovnať si či má vysokoškolský a stredoškolský prednes veľké rozdiely. Pre text, ktorý som si vybrala potvrdzuje, že človek, ktorý len maličkosťou prevyšuje ostatných pasuje samého

seba za nadradeného. To platí v každej dobe, a preto sa potrebuje takýto človek pýšiť vyznamenaním, hoci tuto sa ho dočkal v podobe manželkinej nevery.“

Poézia

Samuel Chovanec, text Joža Urbana – Dnes nie je Mikuláša:

„Text mi pomohla vybrať moja učiteľka, ale sám sa v ňom našiel. Má presne tie prvky, ktoré mi veľmi vyhovovali pri prednese. Potreboval som text čo má dobré prvky, ktoré sa dobre prednášajú, dokážem sa do nich vcítiť a rozumiem im. A podarilo sa.“

Michaela Kačurová, text P. O. Hviezdoslava – Smelá Katka:

„Tento text bol pre mňa výzvou už dlhšiu dobu a práca s ním sa mi zdala zaujímavá. Recitovaniu sa venujem už dlhšiu dobu a vždy som siahala po tradičnom type poézie, či už Janka Kráľa alebo teraz Hviezdoslava. Povedala by som, že väčšina recitátorov si vyberá aktuálnejšie, modernejšie texty a pre mňa bolo lákavé ukázať, že ani Hviezdoslavova poézia nie je zabudnutá a má čo ponúknuť čitateľovi.“

Barbora Pavelová, text Elizabeth Barret Browningovej – Portugalské sonety:

„Text mi odporúčala moja známa a skutočne som sa v ňom sama našla, mohla som do neho vložiť niečo zo seba a to sa mi páčilo. Pripravovala som sa dôsledne, a preto som o usmernenie požiadala aj svoju pedagogičku, ale dôležité bolo aby som sa s ním stotožnila ja sama.“

Diana Dunčková, text Mariny Cvetajevovej – Nespavosť:

„Pri výbere textu je pre mňa prvoradé to, že sa mi musí páčiť, to ako si ma získa, a potom ho viem precítiť. No predovšetkým Cvetajevová je moja obľúbenkyňa, tak bolo rozhodovanie jednoduché.“

Barbora Repková (masmediálne štúdiá FF PU), báseň Maši Haľamovej – Zo sanatória:

„Autorka si ma získala básňami, ktoré sa pri prednese

————[apečkoviny]

dajú dobre precítiť. Vždy som recitovala poéziu, páči sa mi viac ako próza, môjmu srdcu ulahodila svojou báseň ako taká svojou rytmicou stránkou a veršom.“

Hostia: Denisa Poluchová, text Karola Horvátha - Jeden deň Denisa Ivana:

„Je to poviedka, ktorá nevyšla knižne, ale na internete. Poviedka hovorí o zdigitalizovaní sveta, sile reklamy, ktorá nás tak zvalcuje, že v momente, keď sa dostaneme do živočíšneho kontaktu s človekom táto sila nás zmárni. Preto preferujem súdobé texty, ktoré reflektujú súčas-

nosť a zachovávajú si svoju pointu, a pritom sú humorne ladené. Keďže ide o Karola Horvátha je to priam intelektuálny humor.“

Pavol Nather, text Daniela Heviera – Čitateľ:

„Pri výbere textu siaham v prvom rade po tom, čo zaujíma mňa, a potom uvažujem nad tým ako zaujímavé budú pre porotcov. Príkladom toho je aj ukážka z novej knihy Daniela Heviera, ktorú som nedávno čítal. Spracúva v súčasnosti páčivú tému – ak už máme spisovateľov, máme aj dosť ľudí, ktorí literatúru čítajú?“

AKO ŠTUDENTI PU PRIJALI UMENIE UKF NITRA

JA A MY Z KATEDRY HUDBY PRI PF UKF, NITRA: D. POLÚCHOVÁ, S. KONÍČKOVÁ – SVETLUŠKA

Predstavenie z autorskej dielne nitrianskych študentov sa uskutočnilo v exteriéri VŠA PU, v nedivadelnom prostredí. Študenti svoje predstavenie realizovali v priestoroch schodiska. Išlo o kontaktnú hru, do ktorej sa snažili vtiahnuť i komorné obecnstvo, ktoré sa predstavenia zúčastnilo. Svojou inakosťou na seba tvorcovia upozornili i náhodne okoloidúcich, ktorí sa postupne stali divácky aktívnymi. Na pomerne malej ploche sa snažili spracovať tému zla prenikajúceho do bežného života. Námetom boli pre nich básne Jacquesa Preverta. Autor zastával názor, že poézia je reč, ktorá spieva. Jeden z výkladov toh-

to predstavenia by mohol byť i ten, že svojim tvorivým pokusom chceli ponúknuť „pieseň“ o večnom víťazstve dobra nad zlom. Autor bol silne ovplyvnený surrealistickou poetikou, ak hru vnímam komplexne ako jeden metaforický obraz, ktorý vychádza z nášho podvedomia, tak potom takýto zápas môže prežívať každý z nás.

JŠ

DIVADLO ROZPRÁVANIA PRI FF UKF, NITRA: LEOPOLDOV A SPÄT

Pointou pripravenej hry bol rozhovor „spolucestujúcich“ vo vlaku, ktorí si čas krátili čítaním časopisov a pokusmi o viac či menej nezmyselnú konverzáciu. Konanie hercov sa mi osobne javilo ako nelogické, protagonista-

Svetluška

Alica v krajine zázrakov

mi vždy komentované či predznamenané, čo našepkáva parely s epickým divadlom Brechta? Dovolím si tvrdiť, že inscenácia bola presiahnutá elementami narúšajúcimi atmosféru hry. Konkrétne mám na mysli momenty, kedy skupinka herečiek upierajúc pohľad na stránky časopisu budí dojem neistoty, dojem, že časopis sa stáva miestom pre inšpicientku. Zopár trefných poznámok však nezrodí kvalitu, aká sa očakáva.

Mária Pastirčáková

TRI DIVADELNÉ POKUSY ŠTUDENTOV Z KATEDRY HUDBY PRI PF UKF NITRA

Počas tretieho dňa tohtoročného festivalu Akademický Prešov sme mali na Malej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča možnosť zhliaďnúť tri inscenácie študentského divadla Ja a My z Nitry. Tí nám na úvod „naservirovali“ pohybovo-tanečné predstavenie s názvom Passio pasus et dolor, v ktorom sa pokúsili zmapovať najhlbšie zákuť ženskej duše. Hlavná hrdinka, balansujúca na hranici sebapoznania, vystupuje v priebehu dramatického deja ako žena porazená a zároveň víťaziaca, zmätená i sebaistá, a to len preto, aby v závere svojho vnútorného zápasu so sebou samou mohla skonštatovať vetu: „Ak si trúfate, pokúste sa so mnou tancovať...“. Ako skutočne dôležitý a mimoriadne funkčný scénický prvok javiskového tvaru treba v tejto súvislosti vnímať konštrukciu paravánov,

ktoré počas predstavenia neuzatvárali iba zadnú stenu javiska, ale zároveň i samotný vnútorný priestor mysle protagonistky. Psychologickú štúdiu ženskej povahy divadla Ja a My z Nitry možno rozhodne označiť za zaujímavú, o čom svedčila aj mimoriadne dobrá odozva zo strany publika.

V poradí druhým predstavením nitrianskych študentov na Malej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča bola klauniáda Ako sa maľuje šťastie, v ktorej súbor humorným spôsobom zachytil grotesknosť mnohokrát nesmierne komplikovaných medziludských vzťahov – a to na pozadí príbehu dvoch klaunov vytvárajúcich v jeho priebehu svoj vlastný, ideálny svet. Predstavenie vyznievalo v porovnaní s predchádzajúcim pochopiteľne nadlahčene, čo však nemení nič na tom, že u obecnstva zožalo rovnaký veľký úspech.

Najväčšiu „oddychovku“ si však Nitrančania nechali až na záver, kedy prevažne vysokoškolskému publiku predviedli divadelnú rozprávku o Alici v krajine Zázrakov. Príbeh o dievčatku, ktoré si nedokáže vybudovať vzťah ku klavírnej hre, kým sa vo sne nestretáva s rozprávkovými postavami, akými sú zajac, stolička s klobúkom, stonožka, kvety či kráľovná, vyvolala bezprostrednú odozvu najmä u hŕstky detských divákov predškolského veku. Tí svojimi spontánnymi reakciami neraz rozosmiali i nás ostatných. A práve tieto momenty patrili v priebehu inscenácie hádam k tým najkrajším. Na záver možno dodať, že študenti zo súboru Ja a My pri PF UKF Nitra počas

46. ročníka Akademického Prešova nepochybne zaujali a ostáva nám už len čakať, čím nás prekvapia na budúci rok...

Lukáš Kopas

AKÉ JE BYŤ V MYSLI NIEKOHO INÉHO?

Odpoveď na túto otázku ponúkol krátky workshop (v priebehu troch dní) súboru Divadla rozprávania (pri FF UKF Nitra), ktorý so svojím predstavením Leopoldov a späť poukázal na to, aké je to byť v mysli ľudí.

Osem dievčat sediac na stoličke predstavovalo myseľ mužov stojacích na opačných stranách zákona - bývalého väzňa a študenta filozofie, ktorých spojila jedná cesta vlakom.

Tento životný ťah zmenil pokojnú cestu vlakom na filozofickú debatu o zákonoch a o životných postojoch ľudí, ktorých osud postavil na opačnú stranu nielen zákona, ale aj sociálneho statusu.

Alena Špesová

KU ŠŤASTIU NETREBA MNOHO ALEBO AKO SA MAĽUJE ŠŤASTIE

Klauniáda v podaní študentov PF UKF Nitra je úsmevným vyzsprávaním príbehu bez slov, o tom, že ku šťastiu stačí málo. Jeden klaunský pár predstavil divákovi základné ľudské túžby, ktorých dosiahnutie naplnia každého človeka (nájdanie a zútulňovanie domova spolu s túžbou po rodinnom pohodlí). Tie sú ohrozované svetskými malichernosťami (ich predstaviteľom je chlap v elegantnom obleku, ktorý vyháňa oboch klaunov). Spolu s nimi však odchádza aj veľká snečnica, ktorá je symbolom svetla, toho, ktoré potrebuje vidieť každý človek.

Táto krátka produkcia s jednoduchými rekvizitami bola príjemným zážitkom pre všetkých zúčastnených.

Alena Špesová

HRAŤ DIVADLO SA DÁ NAOZAJ VŠADE

Presvedčili sa o tom aj diváci festivalu AP na predstavení študentského súboru Ja a My (Katedra hudby pri PF UKF Nitra), ktorých interpretky vystúpili pred divákov so svojou krátkou performance s názvom Svetluška.

Priestor, na ktorom sa predstavenie odohrávalo, tvorilo schodisko FF PU budiace svojou netradičnosťou záujem nielen zúčastnených divákov, ale aj okoloidúcich, ktorí sa so záujmom pristavovali.

Svetluška alebo montáž básní Jacquesa Préverta bola krátka, no zaujímavá performance s nápaditými kostýmami a ozdobnými rekvizitami.

Podstatou vyzsprávaných básní je vnútorný boj človeka zápasiaceho so strachom zo smrti a s nástrahami zla, ktoré v určitých chvíľach prevládajú, no napokon v ňom víťazí dobro. Celý tento boj je zvýraznený na kostýme kontrastom čiernej a bielej farby, zdôrazňujúcej nápaditým spôsobom súboj medzi týmito dvoma krajnými pólmi.

Interpretky svojím predstavením potvrdili fakt, že na odohratie divadla nie je potrebný klasický divadelný priestor, ale že sa dá hrať naozaj kdekoľvek, zvlášť, ak ide o študentskú performance.

Alena Špesová

JA A MY KATEDRY HUDBY PRI PF UKF: ALICA Z KRAJINY ZÁZRAKOV (MINIPOSTREHY)

Rozprávka. V pravom slova zmysle. Prevaha bielej farby a scéna výtvarne riešená tak, že evokovala pravý sen. V publiku detský divák, ktorý túto rozprávkovosť dopĺňal. Z jeho úst sa ozývalo samé „jéééé“... Príbeh bližšie netreba popisovať, keďže známou Alicu z detských čias pozná asi každý.

Radka Dorková

JA A MY Z KATEDRY HUDBY PRI PF UKF, NITRA: N. BOHÁČIKOVÁ, M. GAŠPARÍKOVÁ ŠÁN TEVS – AKO SA MAĽUJE ŠŤASTIE

V stredu podvečer na MS DAD nám študenti Ja a My z Katedry hudby pri PF UKF v Nitre ukázali, ako sa maľuje šťastie. Skutočné farby, štetce, na paraváne pripevnený kartónový papier a pod ním mikroténová fólia, ktorá mala význam nielen zábrany ušpinenia scény od farieb, ale aj vymedzenia vonkajšieho priestoru (sveta) od vnútorného (izby). Na scéne prítomní dvaja kamaráti prezlečení za klaunov nám prostredníctvom pantomímy, hudobného sprievodu a pomocných vtipných zvukov komicky priblížili svet taký, aký by si želali, taký, v ktorom by mohli byť spolu a šťastní. Ale len do chvíle, kedy nastane realita a skutočný majiteľ zakričí: „A von!“

Monika Čechová

TEATR NOWY, KRAKOW

DOMINIK NOWAK – WEEKEND

Poľské súbory na AP sú tradíciou a pre mňa sa stali súhrou umeleckej kvality, invencie tvaru, formy i spracovania obsahu. Dominik Nowak sa pokúsil spracovať príbeh Alessandra Baricca – Novecento, ktorý bol už pôvodne autorom zostavený ako divadelný monológ. Interpret bol na jednej strane naračný článok (podgurážený boháč v gýčovom oblečení) i postava Novecenta (pianistu žijúceho v ohraničenom priestore svojej lode). V hre dominoval dynamický prejav interpreta nad statickým, miestami až sošným pohybom. Oceňujem však spôsob, akým dokázal stvárniť niekoľko postáv bez toho, aby to narúšalo celkový priebeh hry. Stal sa pre mňa multifunkčným hercom, ktorý svoju profesionalitu potvrdil aj tým, že ho z koncentrácie nevyviedla ani nevychovanosť časti nášho publika, ktoré si zrejme neuvedomuje náročnosť umeleckého stvárnenia.

„ODCHODY“

Prvý poľský interpret, ktorý zavítal na tohtoročný Akademický Prešov bol Dominik Nowak s predstavením Weekend z divadla Teatr Nowy (Krakow). Dalo by sa písať o jeho minimalistickej scéne, kde bol priznaný reproduktor slúžiaci ako podstavec pre kvety, alebo o jeho kvalitnom, precíznom a sugestívnom herectve, kde sa určite v publiku šuškala aj veta: „on je skutočne opitý?“. Divák dostal priestor obdivovať celé predstavenie, aj keď bolo založe-

né na verbálnej stránke, ktorá bola v poľskom jazyku. A tu sa dostávame ku kameňu úrazu, ktorý vyvolal priam „diskusiu“ (najčastejšie šuškanú za chrbtom ostatných divákov ešte počas predstavenia) jednej skupiny divákov a rozhorčenie divákov, ktorý sledovali text a celý príbeh. Kde bol, teda problém predstavenia? V podstate nikde. A predsa.

Viacero divákov odchádzalo počas predstavenia preč zo sály. Text bol nosným pilierom pointy a pochopenia príbehu, ale divák mohol oceniť aj výkon a prístup herca, jeho gestá, mimiku a správanie, dokonca aj keby nepochopil ani jedno slovo, čo si osobne myslím, že je v takom blízkom jazyku ako je Poľština, nemožné.

Ostáva nám na zváženie jediná možnosť. Chyba nebola v predstavení, protagonistovi a použítom jazyku, ale v divákoch. Ale aby sme sa nikoho nedotkli, nie vo všetkých. Benevolentnosť, neslušnosť a možno prípustne povedané aj mierna arogancia, ktorá pramenila z absencie snahy pochopenia protagonistu a výpovede príbehu spôsobila odchody divákov. Každý divák ma na takíto krok právo, čo však neschvaľujem boli práve rušivé momenty a to nemám na mysli vŕzganie schodov, za ktoré nikto nemôže. Pri takomto type predstavenia si každý divák môže nájsť to svoje, ak je ochotný pristúpiť na fakt, že nemusí plne pochopiť predstavenie, ale v hľadaní pointy a chápania príbehu obohacuje sám seba o nové skutočnosti a empirické zážitky. Predvedená inscenácia patrí medzi tie, ktoré sú ďaleko od súčasných komerčiou nasiaknutých predstavení (aj filmov) a núti diváka zamyslieť sa a hlavne intenzívne reflektovať predvedené fakty.

Lukáš Makky

IMPROLIGA

Burza divadelných nápadov, tak by sme mohli pokojne nazvať jeden z bodov programu AP. V stredu (25. apríla) vo večerných hodinách mohli prezentovať študenti nielen vysokých škôl, ale prakticky všetci milovníci divadla svoje schopnosti v súťaži improvizácie. Išlo o vyrovnaný súboj domácich hercov a našich hostí z Nitry. Vytvorili sa tri tímy zo ŠD FF PU a tri z Nitry a jeden tím nadšencov. Tí ponúkli divákovi záručenú zábavu a príjemný umelecký zážitok. Napriek tomu víťaz môže byť len jeden, tento rok ním bol „DŠ“ – Diana Dunčková, Štefan Štec. „Sláva víťazom a česť porazeným – aj keď v umení o porazených a víťazoch nemôže byť ani reči.

Víťazi Improvolygy

Z autentických okamihov improvolygy: vyjadrenie súťažiaceho P. G. Hrbatého (člen ŠD FF PU)

Možnosť prezentovať zručnosť hereckého umenia prostredníctvom improvolygy je geniálnou príležitosťou získať skúsenosti a inšpiráciu do budúceho pôsobenia v divadle. Za najväčší prínos považujem hereckú improvizáciu súhru s mojím hereckým kolegom a kamarátom Jánom Jendrichovským. Pre nás táto improvolyga do určitej miery znamenala vyskúšanie si svojich možností spolupráce na

javisku, ktorú by sme chceli umelecky prehĺbiť v budúcnosti.

Niekoľko ukážok tém improvolygy AP 2012: Dva zajace letia do kozmu, Štátnice na inštitúte psychológie, Ideme si letom svetom - Karol s veľkým guľometom, „Ber peňeží a idz..“ atď.

PS: V závere súhrnu improvolygy ďakujeme Jánovi Jendrichovskému za spríjemnenie chvíľ čakania výsledkov originálne predvedenou hudbou Karla Kryla..., ktorá dokonale podporila atmosféru tohtoročnej improvolygy.

Z OSOBNÉHO DENNÍKA

Drvivá väčšina divákov AP očakáva od našich produkcií bohapustú zábavu. No v dramaturgii divadla sú aj tituly, ktoré mieria oveľa hlbšie, neraz k podstate existenciálnych otázok človeka. Spomínaní diváci sa nahnú na divadelné predstavenie ďaleko pred jeho začiatkom, obsadia si miesta, absolvujú prvú časť predstavenia a ak to nie je zábava, „zdvihnú kotvy“ a s hrdotom opúšťajú audítórium, rušiac produkciu. Presne to sa stalo na predstavení monodrámy Teatr Nowy, Dominik Nowak: Novecento. Síce herec zaradil do úvodných sekvencií komediálnu šaržu svetáckeho megalomana americkej proveniencie, no to boli iba vonkajšie mimikry, podstata tkvela v čomsi inom, v tajomstve džezového virtuóza, v nepomenovateľnom flujdu hudobnej kreativity, ktorý ťažko opísať slovami. Našťastie väčšina publika, aj napriek určitým komunikačným problémom s nuansami poľského jazyka – zostala na predstavení a určite neľutovala. Monodráma na AP sa začína usídľovať ako špecifický typ divadla, každé vystúpenie herca – „one man show“ – bolo zatiaľ iné (L. Šepták, R. Martinský, D. Nowak). Zrejme iná bude i M. Zimková. Všetko je poznanie. A v každom spomínanom prípade ide o svojbytný umelecký tvar s osobitou zážitkovosťou.

REFLEXIE AP: ŠTVRTOK 26. APRÍLA

UNIVERZITA LITERATÚRY/ DIVADLA

BESEDA S PROF. PHDR. JÁNOM ZAMBOROM, CSC.: „ZVUKOVÉ STVÁRNIENIE POÉZIE“

Vo štvrtok 26. apríla v univerzitnej knižnici pokračoval prednáškový cyklus v rámci festivalu AP, na ktorý pozvanie prijal Prof. PhDr. Ján Zambor, CSc. s témou O zvukovom tvarovaní poézie. Prednáška bola zároveň spojená s predstavením profesorskej Knihy ruskej poézie.

Profesor začal prednášku oboznámením poslucháčov s obsahom tejto autorskej antológie, do ktorej zaradil 32. ruských básnikov od začiatku 19. storočia. Nejde o klasický akademický literárno-historický výber autorov, zdôrazňuje sa v ňom aktuálna umelecká hodnota diela.

Profesor vyjadril svoj názor k súčasnému stavu slovenskej poézie, kriticky zhodnotil nezaujímavosť slovenských autorov o jej zvukové tvarovanie. Súčasť prednášky tvorilo aj názorné vysvetlenie odlišností slovenských a ruských stôp, okrem problematiky metra sa dotkol aj rýmov či asonancií.

Prednáška prof. Jána Zambora ponúkla akýsi náhľad do náročného myšlienkového tvorivého procesu, s ktorým je spojená práca básnika – prekladateľa.

(poslucháčka)

BESEDA S P. MILKOU ZIMKOVOU

Zaslúžilá umelkyňa, ktorú poznáme z filmových obrazcov východného Slovenska „Pásla kone na betóne“, prozaička a herečka monodrámy poctila vo štvrtkové predpoludnie i AP pútať autentickejšou retrospektívou svojho života a profesionálneho pôsobenia na slovenskej hereckej a spisovateľskej scéne. Vo svojom rozprávaní spomínala na prvé dotyky s literatúrou i tom, ako sa dostala na VŠMU, kde vo všetkej skromnosti povedala: „je mi záhadou, ako som sa tam dostala.“ Rekapitulovala svoj život a pôsobenie na akadémii cez jednotlivé profily umelcov, s ktorými mala česť spolupracovať a ktorí ju umelecky formovali, napr. K. L. Zachar, P. Karvaš atď. Zaujímavá a podnetná beseda, z ktorej som si odniesla jednu z jej

mnohých myšlienok: „moji mladí priatelia, vždy choďte za svojim ideálom...“

JŠ

OČARUJÚCA DÁMA / „POVIEM ŠICKO, CO SEBE MYŠLIM...“

Presne toto vystihuje pani Milku Zimkovú. Jej prejav v šarištine bol pre nás vzácny, úprimný, prostoreký a bezpochyby zapôsobil na prítomných. V úvode sa rozhovorela o svojom detstve, ktoré prežila v Okružnej i o tom ako sa už od šiestich rokov túžila stať herečkou. V tej dobe to bolo neštandardné povolanie na „dzifče z valalu“ ako poznamenala i jej mama. Pri spomienke na jej prvé knihy povedala: „každá knižka je vzácna, aj tá zlá“, pretože je len na čitateľovi aký postoj k nej zaujme...“ Milka Zimková ma očarila. Svojim správaním, gestami, rečou..sama sebou. Môžem usúdiť, že je veľkou osobnosťou v slovenskom umeleckom svete.

Stanislava Džadoňová

ĎAKUJEM(E).

(budem písať v prvej osobe jednotného čísla, ale myslím, že hovorím za všetkých)

Výnimočný týždeň AP končí a na mňa dolieha pocit sentimentu. Počas týchto dní som sa dozvedela mnoho zaujímavých informácií, ktoré mi pomôžu pri mojom ďalšom štúdiu. AP je bezpochyby možnosť akou sa dajú rozšíriť obzory. Preto ďakujem profesorovi Horákovi a jeho kolektívu.

Stanislava Džadoňová

Divadlo NEON

Malá scéna FF PU – MŠ UK Bratislava Marek Winkler: Mono

Výsledky tvorivej dielne (realizovanej dva dni počas AP) Diany Laciakovej a Pavla Nathera, ktorí sa pokúsili spracovať text Mareka Winklera, považujem za originálnu skratku, akou sa pokúsili stvárniť problém autenticity vo verejnej komunikácii. Problém aktuálny, myslím si, že sa dotkol svojou výpovednou hodnotou publika. Predstavenie kombinovalo živý text (prednesený dynamickým spôsobom interpretmi) a text neživý, v ktorom využívali techniku (nahrávky). Pálčivé otázky komunikácie a nekomunikácie stvárnil ako výzvu či atak. Ešte teraz vo mne doznieva „máme dostatok času“, irónia. Máme ho na všetko, len nie na vzájomnú komunikáciu.

PS: Interpreti ďakujú za spoluprácu A. Makšimovej (technika) a M. Sokolovi (nahrávky)

JŠ

Divadlo NEON: C'est la vie

Samotný úvod predznamenal, že inscenácia bude odľahčením. A bolo to tak! Komika spôsobená trefnými poznámkami bola jasne preukázateľná a citeľná. Duch (s podrezanými žilami) tu a tam vošiel na scénu a za ním ostali štyri tabuľky označujúce jednotlivé sekvencie hry: RITCH BITCH, VREDY, TÁ DRZÁ, DÁMY BEZ TOPÁNOK, NOČNÁ MORA! Predstavenie možno do istej miery pokladať za provokatívne hovoriace o smrti človeka, o zničenom vzťahu dvoch sestier či pokrytctve ľudí. Napriek vážnej tematike sme sa my všetci prítomní v DAD-e bavili.

Mária Pastirčáková

DAD - u uviedlo s predstavením C'est la vie. Život, zmysel života, čo je to „dobrý život“ a dá sa mizerný život nejakým spôsobom zmeniť? Téma, ktorou sa umenie zaoberalo, zaoberá a bude zaoberať, pretože hľadanie zmyslu bytia patrí k základným ľudským údelom.

Hlavný hrdina príbehu si v tom urobil jasno – rozhodol sa skončiť s mizerným životom a podrezať si žily. Tento jeho čin sa stal východiskom pre situácie a konfrontácie, do ktorých sa dostali jeho blízki a susedia. Stretávame sa tak s Líviou, jeho partnerkou, ktorá je presvedčená, že obetovala pre vzťah všetko, s jej sestrou Emou, ženou, ktorú nemohol mať a ktorá ho (práve preto?) zvláštnym spôsobom priťahovala. Ako kontrast k týmto ľuďom, tápajúcim a snažiacim sa nájsť v živote záchytný bod, je vykreslená skupina bigotných katolíckych žien, ktoré sú si tým, čo je správny život neochvejne isté. Jasný obraz o tom, ako má život vyzeráť, má aj ďalšia obyvateľka paneláka, ktorá si vreckové odkladá na plastiku prs, pretože raz chce byť slávna a bohatá.

Predstavenie nepôsobilo „nasilu cool“, k čomu by vzhľadom na námet mohlo skĺzavať, veľký podiel na tom mali určite typové obsadenie a herecké výkony. Hlavný hrdina, ironicky glosujúci svoj život pred smrťou aj po nej, bol presvedčivý, rovnako ako predstaviteľka Emy, „tej drzej dámy bez topánok“, ktorá sa síce presvedča, že je nad vecou, ale v snoch ju doháňajú výčitky a vnútorné nepokoje.

Mozaikovitým spôsobom skladania príbehu sa autorke podarilo zaujať, scény, ktoré postavili so iného svetla momenty, ktoré sme už videli, nútili zamyslieť sa, že nie je vždy všetko tak, ako sa na prvý pohľad zdá. Predstaveniu C'est la vie sa podarilo spracovať myšlienku, ktorú všetci poznáme, teda že nikto ešte presne nezistil, čo s tým životom vlastne treba robiť, púťavým a moderným spôsobom.

Zuzana Fedorková

Divadlo Neon z Košíc sa vo štvrtok na Malej scéne

MoDRé DiVaDLo

MODRÉ DIVADLO – BOSORKA (NA MOTÍVY HRY A. MILLERA: SKÚŠKA OHŇOM)

Vo štvrtok sa na Veľkej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča odohral proces proti bosorkám! Členovia Modrého divadla aktualizovali hru s historickým námetom amerického dramatika a prozaika Arthura Millera. Na malej časovej ploche sa im podarilo vystihnúť rozmanité ľudské neduhy ako lži, klamstvo, rozširovanie klebiet a smilstvo. Išlo o poukázanie na to, ako cirkev prostredníctvom poverených osôb zneužíva svoju moc. Za obeť padne nevinný človek – cudzinec, ktorý sa dostane do problémov kvôli bábke, ktorá bola kľúčovým momentom k zauzleniu celého príbehu. O napätú situáciu bolo postarané. Mučenie, vyšetovanie a neustále obviňovanie každého z malého mestečka. Na to všetko postačila jednoduchá scéna s rekvizitami, ktorá dala priestor vykresleniu rôznych charakterov ľudí. Atmosféru dotvárali krátke hudobné pasáže a svetlá. Predstavenie ponúklo nielen morálne posolstvo, ale zároveň aj niekoľko vtipných okamihov.

Stanislava Župová

MODRÉ DIVADLO

Predstavili sa nám s inscenáciou Bosorka na motívy Müllerovej hry Skúška ohňom. Dá sa povedať že, toto

predstavenie nepatrilo medzi tie najnezaujímavejšie v rámci festivalu ale zas každý v hľadisku si uvedomil, že sa pozerá na mladý súbor ktorý spravil maximum ale má čo zlepšovať. Má kde dozrievať a dospievať.

Myslím si, že príbeh zachytával dnešok ako taký aj napriek tomu že, časovo bol orientovaný do stredovekých čias Bosoriek a možno tak trochu vlastnej dedinskej inkvizície. Ktorá aj tak nič nezmenila. Bol nám predstavené dva svety. Svet v ktorom dedinské ženy žili pobožný až svätý život, ale ako náhle opustili priestor kostola stali sa s nich úplne bežné škriepivé a závistlivé ženy. Rozdelené do dvoch táborov hádajúce sa o jablň. V rámci zápletky sa pohrajú s ľudským životom privandrovalca ktorý prišiel do ich dediny. Jeho osud vezme do rúk utláčaná žena ktorá týmto činom prevzala moc nad dedinou a vylepšila si svoje postavenie. A čo tento súd a smrť zmenila? Vôbec nič, všetko sa vrátilo do normálu. Tak ako sa to často stáva aj v našom normálnom živote. A ja sa pýtam, vieme si vziať poučenie zo svojich chýb?

mihalica

MoDRé DiVaDLo sa v predposledný deň festivalu predstavilo divákovi Veľkej scény Divadla Alexandra Duchnoviča svojou adaptáciou hry A. Müllera – Skúška ohňom, ktorú v réžii Štefana Foltána uviedlo pod názvom Bosorka. Spracovanie témy manipulácie človeka človekom výrazne rozprávkovou formou možno označiť za nápadité.

Za zmienku však stojí najmä scénografické riešenie inscenácie. Hoci sa Stanislava Kobzová rozhodla „zaplniť“ scénický priestor nevelkým počtom rekvizít, aj napriek tomu sa ho súboru v priebehu predstavenia podarilo dostatočne kreatívne modifikovať a tým navodiť na scéne napr. „obraz“ ulice, či kostola a pod. K hlavným scénografickým prvkom predstavenia patrili najmä dva čierne paravány umiestnené pozdĺž zadnej časti javiska s drevenou konštrukciou uprostred. Práve tá prešla v priebehu inscenácie viacerými transformáciami. Tak spočiatku predstavovala bližšie neurčené miesto na ulici, kde potulný komediant zabával deti bábkovým divadlom, neskôr plnila funkciu vstupných dverí do kostola a napokon, v závere dramatického deja, predstavovala jednak popravisisko so šibenicou a jednak akési symbolické okno do cyklicky sa opakujúcej každodennosti obyvateľov mesta. Spomedzi ďalších funkčných prvkov scénografie môžeme spomenúť aj drevené stolčky, rám obrazu, či okenné závesy. Ako sme už naznačili, v inscenácii bola využitá aj istá forma bábkového divadla, ktorá mala napr. v súvislosti s výjavom popravy potulného komedianta obyvateľkami mesta predovšetkým symbolickú funkciu. Čo sa farieb a ich konotácií týka, musíme zdôrazniť, že tak ako samotná scéna, tak i kostýmy protagonistiek boli ladené do tmavých odtieňov s výnimkou postavy komedianta, ktorého kostým vynikal svojou prenikavou svetlosťou. Veľmi dôležitú úlohu tu však zohrávala i farba červená a to najmä pri vyobrazeniach procesu podmaňovania si mestských žien „bosorkou – manipulátorkou“. Napokon, premeny jednotlivých scén sa režia rozhodla vyriešiť veľmi jednoduchým spôsobom a síce využitím „zatmievačky“. Zaujímavé.

Lukáš Kopas

KEĎ POKRYTECTVO „PREKVITÁ“ ALEBO BOSORKA

MoDRÉ DiVaDLo z Vrábľov vystúpilo na 46. ročníku festivalu AP so svojou produkciou s názvom Bosorka. Vybratá produkcia nesie charakter rozprávkového príbehu, ktorého hlavná myšlienka však má od rozprávkovosti ďaleko. Ide o tragikomický príbeh jednej malej, no „silne veriacej“ dediny, ktorej sa „zmocnil“ diabol. Tento na pohľad rozprávkový prvok však v sebe nesie omnoho hlbší význam, ktorý sa postupne dostáva do popredia a odhaľuje vážnosť odohrávajúceho sa príbehu.

Obyvatelky dediny praktizujúce „šablónovité kresťanstvo, pri ktorom sa držia naspamäť naučených citátov z Biblie, sa dá prirovnať k prísloviu: „Vodu káže, víno pije“. Tak ako je silné vonkajšie praktizovanie kresťanstva obyvateľkami, tak povrchné a neúprimné je toto ich presvedčenie, v ktorom komickosť spôsobuje ich správanie voči blíznym, ktoré pokojne môžeme nazvať detinské.

Pokrytectvo obyvateľiek, ktoré na dedine priam prekvitá, je zásadným konfliktom príbehu, v ktorom sa

prostredníctvom zvráteného chápania Božej moci a jeho „krutej spravodlivosti“ manipuluje s osobnou mienkou dedičaniek podliehajúcej mienke verejnej. Zaslepenosť pod vplyvom strachu z „pekelného ohňa“ privádza dedičanky k vykonaniu závažného zločinu. Manipulácia „vyslankyne“ biskupa zapôsobí a davová psychóza mení obyvateľky dediny na vrahyne nevinného potulného komedianta, v ktorom sa podľa ich mienky „úsúdlil diabol“ a jediné východisko vidia v jeho vražde. Po vykonaní „očisty dediny“ však neprichádza „zaslúžená“ zmena k lepšiemu, práve naopak, všetko pokračuje v starých kolajach a vzťahy medzi týmito dedičankami ostávajú rovnako neprajné ako predtým.

Zistenie, že vražda náhodného prišelca bola úplne zbytočná dodáva na intenzite bizarnosti aj tak dosť bizarného priebehu deja.

Hoci príbeh v sebe nesie prvky fantastickosti, je v mnohom podobný dnešnému svetu a ľudským vzťahom, v ktorých prevláda pokrytectvo a vypočítateľnosť nad úprimnosťou a čestnosťou. Práve vďaka týmto paralelám s dnešným stavom spoločenskej morálky si divadelná produkcia Bosorka získala prítomných divákov.

Príbeh je nielen teatrologickým stvárnením, ale je aj nepriamou kritikou na dnešnú realitu, za čo patrí uznanie protagonistom za špecificky výber textu.

Alena Špesová

„...TROCHU SENTIMENTÁLNE...“

Aj prostredníctvom tohto média by sme chceli v mene redakčnej rady a celého organizačného tímu poďakovať všetkým, ktorí sa písmom vyjadrili k tomu, čo na AP 2012 videli a zároveň všetkým, ktorí priložili svoju „ruku“ k výslednému tvaru tohto ročníka. Z roka na rok sa stretávame s klesajúcou ochotou zapojiť sa do modelovania výsledného tvaru AP, podujatia s dlhoročnou tradíciou, preto chceme i takto vyjadriť naše uznanie tým, ktorí sa nás rozhodli podporiť.

Veľké ďakujeme patrí: Tomášovi Timkovi, Marekovi Sokolovi, Lukášovi Makkymu, Lukášovi Kopasovi, Alexandre Štofaničkovej, Adele Makšimovej, Alici Bröstlovej, Anne Prištiakovej, Márii Mihálikovej, Alene Špesovej, Viktórii Doričovej, Zuzane Fedorkovej, Diane Laciakovej, Petre Klikovej, Kataríne Čaniovej, Jaroslave Ondrejčkovej, Radke Dorkovej, Márii Pastirčáčkovej, Adele Vojnovej, Lenke Sinčáčkovej, Petrovi Maškovi, Petrovi Centkovi, Romane Kalafaktorovej, Stanislave Džadoňovej, Vladimíre Kalatovej, Monike Čechovej, Simone Starinskej a v neposlednom rade všetkým členom ŠD FF PU: Zuzane Belasovej, Veronike Olexovej, Tereze Kaščáčkovej, Barbore Repkovej, Diane Dunčkovej, Dominike Hvizdošovej, Dominike Pomajdíkovej, Jánovi Jendrichovskému, Janke Štukovej, Miroslavovi Šalapovi, Petrovi Gustávovi Hrbatému, Richardovi Pazerovi, Štefanovi Štecovi, Lenke Papugovej

DIVADLO BÚ

DIVADLO BÚ: J. GLOWACKI – ANTI-GONA V NEW YORKU

Na herca sa nemáme dívať, ale vcítiť sa do neho. Predstaviť si, ako by sme sa v danej situácii cítili či konali. Popravde, myslela som si, že sa treba dívať. Jedine takto dokážeme zistiť, čo práve stelesňuje, a kým momentálne je. Avšak, mýlila som sa.

Až dnes na predstavení Antigona v New Yorku (Divadlo BÚ, Košice) som sa naozaj vcítila do konania hercov, ktorí prežívali svoje strasti života. Boli totižto bezdomovcami. Každý z nich mal svoj príbeh, ktorý bol tragický a myslím, že i aktuálny v dnešnom čase.

Stanislava Džadoňová

ANTIGONA...

Prostredie Central Parku v New Yorku, príbehy 3 emigrantov, 3 výborné herecké výkony. Aj to ste mali možnosť vidieť na veľkej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča.

Dejová osnova sa sústreďuje okolo 3 postáv na javisku. Myslím, že budem hovoriť za väčšinu obecnstva v DADe, ak poviem, že najvýraznejšou postavou bol mladý, sympatický Poliak Blška, vypočítavá, no zároveň milo sa pre-

zentujúca figurka. Jeho náhle výlevy, trefné poznámky či grimasy mali za následok „výbuchy“ smiechu v celom hľadisku. Ďalším z protagonistov je Saša - emigrant z Ruska s osobitým príbehom. Komicko-tragickou sa javí postava mladej Portoričanky Anity, ktorá ako sa dozvedáme skrze príslušníka newyorskej polície (ktorý vstupuje do deja ako narátor) skončí ako samovrahyňa. Originálne.

Mária Pastirčáková

ŽIVOT „TAM VONKU“ ALEBO ANTI-GONA V NEW YORKU

V posledných rokoch sa stáva akýmsi nepísaným pravidlom, že na festivale AP sa zúčastňujú jedna- dve produkcií, ktoré prichádzajú na festival s produkciami odohrávajúcimi sa v prostredí bezdomovcov (spomeňme si na minuloročné predstavenie divadla GunaGu, s produkciou Baletky, hackeri, homlesáci & manažéri, či na tohtoročné divadlo SkRAT so svojou Delúziou a v neposlednom rade na dnešné predstavenie divadla BÚ so svojou Antigona v New Yorku).

Hlavnou témou spomínaných produkcií sa stala societa bezdomovcov a ich života, každý zo spomínaných súborov však uchytil túto tematiku iným spôsobom (komicky, či vážne).

Dnešná produkcia divadla BÚ uchytila tematiku bezdomovcov za „tragický koniec“. Vo svojom príbehu stvárnila život troch bezdomovcov, ktorých delil vek, pohlavie, národnosť, túžby, vlastne všetko, no spájali ich jeden spoločný znak, a to život na ulici (konkrétne na lavičke v parku). Príbeh okrem zobrazovania ťažkého života vonku, zároveň odzrkadľoval štyri rozličné kultúry (portorickú, poľskú, ruskú, a samozrejme, americkú).

Zaujímavým ozvláštnením príbehu bola štvrtá postava mŕtveho bezdomovca- aristokrata (bezdomovec z Brooklynu), stvárnena v podobe figuríny. Story o mŕtvom bezdomovcovi- aristokratovi bola akýmsi dotvorením hlavného príbehu, v ktorom sa odohrával boj človeka s jeho osudom a jeho (ne)snaha o zmenu k lepšiemu, stretávajúca sa s nepriazňou osudu.

Značný obrat v príbehu nastáva znovunájdenie sily a zmyslu vlastného života u dvoch hlavných protagonistov (Saši a Anity), ktorí sa už- už zviechávajú zo sociálneho dna, no ich snaha nie je ovenčená úspechom, Saša a Anita zomierajú.

Príbeh je jemným stvárnením ťažkého života „tam vonku,“ za dvere ktorého mnohí z nás nedoviaďa pre rozličné iné problémy zaberajúce nám zaberajú čas a záujem o iných, no ocitnúť sa „tam vonku“ výrazne zmení život každého...

Alena Špesová

TEATR KTO

TEATR KTO: JOSE SARAMAGO – SLEPCI (PODĽA ROMÁNU MESTO SLEPCOV)

„ZIMOMRIAVKY PRED DJZ“

Prešov zahalený do tmy. Vzduch už nebol taký teplý ako cez deň. Pred DJZ ľudia čakajúci na výstup Teatra KTO, Krakow.

Predstavenie vo mne vzbudilo pocit viny za činy svoje i za činy ostatných. Vraví sa, „každý si je strojom svojho šťastia“. Zrodila sa vo mne však otázka: ostať sama sebou, alebo sa pridať k ostatným? Budem tá „slepá“ ja alebo tí ostatní?

Každopádne viem, že celé predstavenie vo mne vyvolalo zimomriavky. Napriek tomu, že herci nepoužívali naráciu, len výkriky, vzdychy a gestá, pochopila som všetko. Spolu s funkčne použitými rekvizitami, kostýmami, svetelnými efektmi,...: železné nemocničné postele bielej farby, ktoré kontrastovali v tmavom prostredí, palice, ktorými udieľali do zeme a pod. i vďaka tomu sa vytvorila atmosféra, v ktorej ľudia prestávali dýchať.

Stanislava Džadoňová

A POLIACI TO ZASE RAZ „ROZBALILI“!

Záverečný program piateho dňa festivalu AP môžeme bez strachu nazvať „čerešničkou na torte,“ ktorou bol poľský súbor KTO so svojou plenérovou inscenáciou Slepíci.

Produkcia odohrávajúca sa pred budovou DJZ, na hodi-

nu zmenila tento priestor premenilo na miesto/ mesto slepých. Príbeh so silnou výpovednou hodnotou vyrozprávaný bez slov, vhodne doplnený o tanečné a pohybové kreácie, prilákal mnoho okoloidúcich.

V stvárnenom príbehu sa poľskí protagonisti snažili poukázať na to, aké je to mať zrak a nič nevidieť, čo sa im aj podarilo, samozrejme, svojším a pompéznym štýlom.

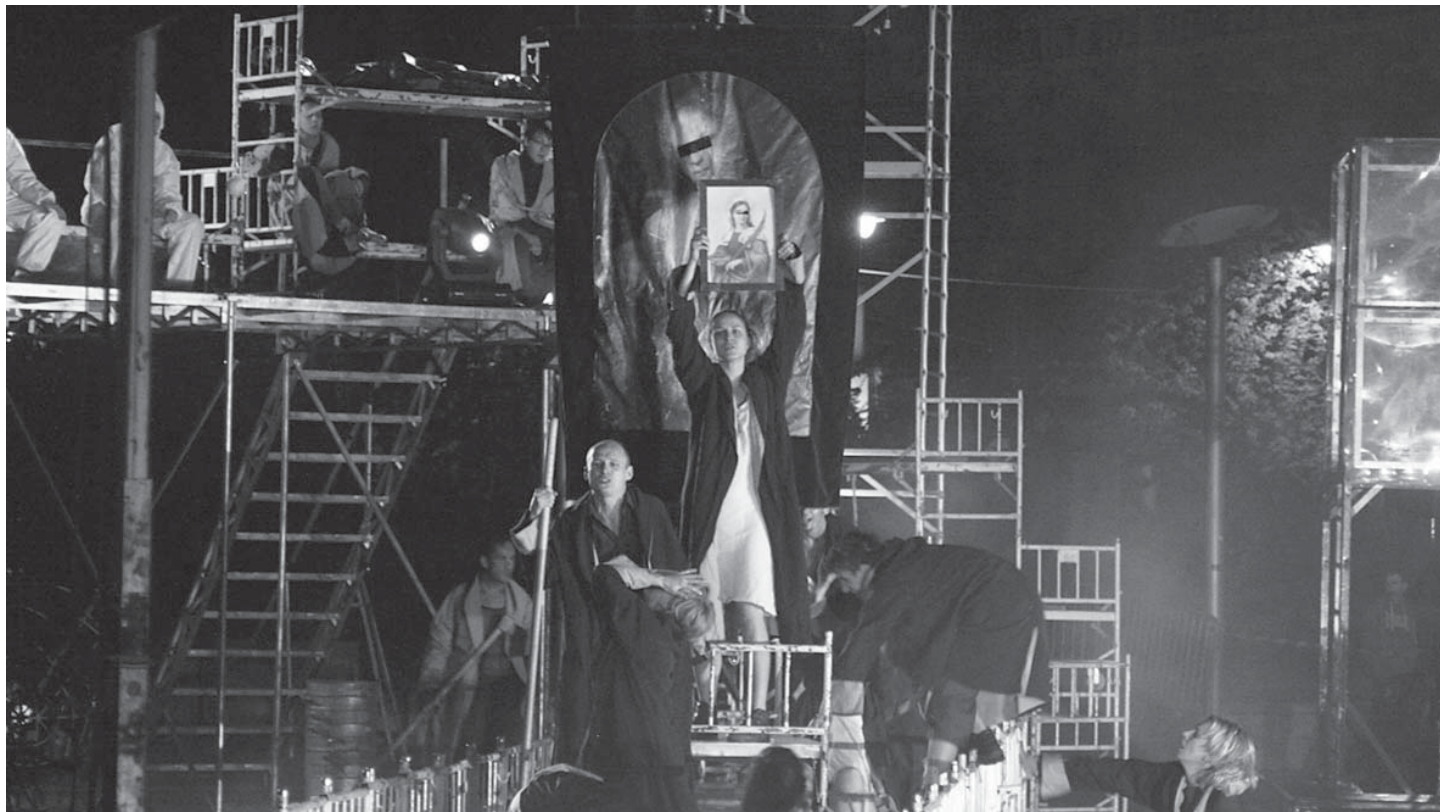
Ten, kto si prečítal vopred pripravenú krátku anotáciu, vedel, o čom je táto produkcia. A ten, kto nemal možnosť prečítať si ju, neprišiel o nič, ba práve naopak, mohol sa nerušene nechať uniesť hlasnou hudbou, výraznými pohybovými kreáciami a farebnosťou rôznych efektov.

Všetky pocity prítomných divákov sa dajú zhrnúť do jednej vety: „Takto sa robí šou!“

Alena Špesová

ZLOMOK Z OSOBNÉHO DENNÍKA

Je evidentné, že krakovské KTO bolo veľkým zážitkovým teátrom mundi. Na druhej strane v konfrontácii s ich Quijotom pred dvoch rokov neprekonali úroveň Cervantesovho románu. Trocha zanikli v apokalyptickej vízii individuálne osudy jednotlivých slepnúcich i slepých protagonistov, pozorný divák vedel predpokladať variácie pohybu nemocničných postelí v rade, v polkruhu, v štvorci, za sebou atď. Tak sa predstavenie potom stávalo chvíľami predvádzaním železných konštrukcii putujú-

cich priestorom. Alternatívny divák mohol zapochybovať o autenticite produkcie, hoci hudobné nápory, fujavica papierových útržkov sa mohli vryť do divákovej pamäti.

KTO (MINIREFLEXIA)

Vrcholom tohto ročníka AP sa pre mňa stal poľský súbor KTO. Stvárnenie témy spoločenskej slepoty v plenéri bolo prvotriedne. Apokalyptické obrazy slepých ľudí, ktoré nútili sa zamýšľať. Oceňujem kreativitu a duševnú jednotu súboru, dokonalú súhru, ich expresivitu a naturalnosť výrazu, uverila som každej sekunde.

JŠ

SLEPCI – INÉ VIDENIE

„... v podstate sú oči len akési šošovky či objektívy, obrazy v skutočnosti vníma alebo vidí naozaj len mozog...“ (José Saramago – Mesto slepých)

Slečný štvrtok sa na Akademickom Prešove ukončil pravdepodobne tým najočakávanejším predstavením. Pred budovou Divadla Jonáša Záborského sa predstavil, na AP už známy, súbor Teatr KTO z Krakova s inscenáciou vychádzajúcou z románu José Saramaga Mesto slepých.

V románe, a rovnako aj v plenérovom vystúpení poľské-

ho súboru, bola ústredným problémom neznáma, rýchlo postupujúca nákaza slepoty. Oslepol každý, kto prišiel do kontaktu s iným slepým. Jedinou postavou, ktorá nestratila zrak bola žena v červených šatách (v románe manželka slepeho lekára). Ona jediná musela na vlastné oči vidieť, ako človek opúšťa samého seba aj svoje morálne princípy v takom hraničnom okamihu, akým je náhla strata zraku. Slepí v karanténe sa menili na zvery. Niektorí akoby sa stali nevládnymi, nielen po fyzickej stránke, ale aj duševnej – boli apatickí voči všetkému zlému, čo sa dialo. Ostatných strata zraku posilnila, dodala im odvalu konať zlo – vytvorili si vlastné pravidlá, rozhodovali o prúde stravy, vody, slepé ženy museli obetovať vlastné telá preto, aby všetci neumreli od hladu.

Veľmi silný príbeh, ktorý Saramago vystaval svojím jedinečným rozprávačským postupom, bol rovnako jedinečne uchopený v inscenácii. Predstavenie držalo diváka v údive svojou vizuálnosťou, dynamickosťou a vynikajúcou hudbou, ktorú si takýto typ predstavenia vyžaduje. Do detailu vypracovaná bola aj manipulácia s rekvizitami, všemožné použitie postelí slepcov – ako blúdiace loďky uprostred tmy na začiatku inscenácie, ako vlna vzbury rútiaca sa proti násilným slepcom...

Existujú predstavenia, ktoré na človeku nechajú takú silnú stopu, že akékoľvek slová sa zdajú byť zbytočné, ale Slepí nám ukázali, že na ticho a tmu nevedomosti nie je veľa času.

(A. M.)